

DET ER KONGE Å LÆRE I BEDRIFTEN!

Skeidars nybygg i Åsane har innspurt, og som vanlig er når alt helst skulle vært ferdig i går, har håndtverkerne hendene fulle. Blant disse finner vi Peter Sebastian (bilde), som er lærling i byggtapetserfaget hos Kenneth Eliassen AS. Det var ikke veldig bevisst at Peter valgte akkurat dette faget. Det eneste han hadde en mening om når han sluttet ungdomsskolen, var at han ville til byggebransjen.

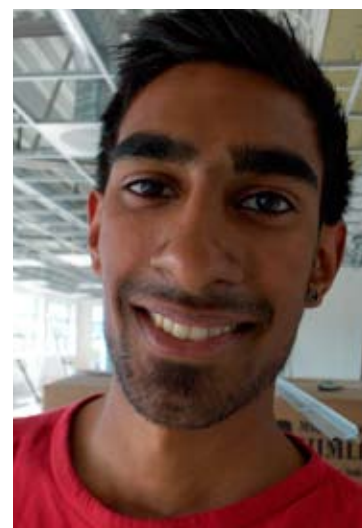
► TEKST & FOTO: ROGER PILSKOG

– Jeg visste bare at jeg ville ha et byggfag, jeg kunne like gjerne blitt murer med det jeg visste da, sier Peter. Derfor søkte han på grunnkurs i Teknisk Byggfag og året etter VK1 maler.

Det gikk greit med teorien, men mindre greit med malingen. Det var stort fravær, som skyldtes sterk mistriivsel i deler av undervisningen. I sum har dette ført til at han må ta tre år i lære i bedrift.

Men Peter synes ikke det er urettferdig. – Selv om jeg hadde god grunn, var det jo fravær, og sånn sett kan jeg takke meg selv. Det er bra at jeg likevel kunne få sjansen å komme i lære.

Og lære ser det ut som han har gjort, tildekking av nylagte tepper går unna i høyt tempo. Peter trives med å lære praktisk arbeid av arbeidskameratene hver dag. – Det er helt konge å lære i bedriften! Siden Peter ikke hadde noen forestilling om hva faget var, må vi nesten spørre om det har dukket opp overraskelser underveis? – Det har overrasket meg hvor fort jeg lærer. De forsøkte på skolen og,

Forts. side 3 ►►

NORSK FAGOPPLÆRING ER I VERDENSKLASSE – DET LIKER VI I HVERT FALL Å TRO

► TEKST & FOTO: ROGER PILSKOG

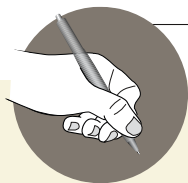
Fagopplæringen er en nokså særnorsk ordning, og vi mener den er god. De siste årene med arbeidsinnvandring har vel dokumentert at opplæringen holder høy kvalitet.

Tillitsvalgt Pawel Sawa i Adecco sier det slik: Norske byggeplasser er «roligere» enn i Polen, men mye mer effektiv. Nå har altså en ny reform gjort sitt inntog i yrkesopplæringen, kjent som Kunnskapsløftet. Det finnes dem som mener at denne reformen raserer yrkesopplæringen vår. Den som husker innføringen av Ref. 94, husker sikkert også at det var mange som skjelte ut reformen, og mente at nå spilte opplæringen fallitt. I ettertid kan vi konstatere at det stort sett ble både folk og fagarbeidere av lærlingene.

Kunnskapsløftet ble iverksatt i skolen i 2006. Tidligere Grunnkurs og VK 1, heter nå VG 1 og VG 2. Antall studieretninger er redusert fra om lag 270 til 180, og det er bakgrunn for noe av kritikken som er reist. Eksempelvis kan man nå søke byggfag, velge programfag som tømmer, men likevel gå ut i lære som forskaler eller murer. Hvis en bedrift vil tilby læreplass vel å merke. Men det finnes også dem som mener dette er positivt, for elevene får god breddekompetanse som bedrift- Forts. side 3 ►►

Returadresse: Unionen Fagforening, Håkonsgate 3, 5015 Bergen

LEDER

TARIFFOPPGJØRET

Det sentrale oppgjøret over for denne gang. Det er ingen hemmelighet at denne foreningen jobbet hardt for å få et forbundsvist oppgjør, fordi foreningens medlemmer fokuserte på krav som minstelønnsгарантиer, likeverd for offshoreansatte og styrking av lokal forhandlingsrett. Slike krav kan bare løses forbundsvist. Slik gikk det som kjent ikke, LO fellesskapet valgte samordnet oppgjør for å få større kraft i AFP kravet. Resultatet er kjent, og til å være et samordnet oppgjør, har vi sagt oss fornøyd med resultatet. Og vi er godt fornøyd med at AFP fikk sin løsning, og ikke minst at det nå blir ro om pensjon noen år. Det betyr at vi kan forvente full fokus om krav på tariffavtalene i 2010.

Men om det sentrale oppgjøret er ferdig, betyr selvsagt ikke det at tariffoppgjøret er ferdig. Folk har selvsagt forventning til mer enn 2 kroner timen, og det skulle da også bare mangle. Og tariffoppgjøret er ikke ferdig før klubbene har hatt sine lokale forhandlinger. Har du ikke begynt, er det ikke lengre noen grunn til å vente. Vil du ha hjelp til å komme i gang, eller hvis du har kjørt deg fast, må du ikke nøle med å ta kontakt med foreningen. Vi vil gjerne være med å bidra til løsninger.

I sommer kommer de «nye» lærlingene fra yrkesskolene, og dette er første kullet som har fulgt undervisningen etter en ny skolereform, som kanskje er bedre kjent under navnet Kunnskapsløftet. Det er delte meninger om den reformen, og her vil vi nok få flere erfaringer etter hvert. Husk bare at vår jobb er å lære dem hva vi kan, så blir det nok dyktige fagarbeidere av disse og. Ta godt i mot dem!

Roger Pilskog
ROGER PILSKOG

UTGIVER: Unionen Fagforening
ANSVARLIG REDAKTØR: Roger Pilskog
I REDAKSJONEN: Stein Bruse Hofstedt,
Roger Johansen, Kjetil Dahle
Johnny Helland, Arne Jæger
Harry Eide, Frode Skagen
Magdalena Cierpiz
E-POST: unionen@fellesforum.hl.no
GRAFISK PRODUKSJON: Bodoni

FELLESFORBUNDET PETROLEUMSFORUM

TEKST & FOTO: ROGER PILSKOG

Fellesforbundets Petroleumsforums nye leder, Arild Håvik (til venstre) og avtroppende leder Einar Gjerde.

Forumet er et samarbeidsorgan for klubber og foreninger i Fellesforbundet, som har medlemmer som arbeider innenfor olje- og gassrelatert leverandørindustri, både on- og offshore. Unionen Fagforening var en av stifterne av forumet, som ble opprettet for å blant annet samordne felles interesser, og bedre «reisefolkets» lønns- og arbeidsvilkår.

Arbeidstidsrotasjoner er en varm potet, etter at Fellesforbundet gikk tilbake til kriteriene de har benyttet siden 1992 i forhold til arbeidstidsordninger som inneholder søndagsarbeid. Nå kreves det igjen at rotasjoner som 12–16 eller 14–21, skal ha 33,6 timer uke i snitt, og derfor betales med 11,61% tillegg. (Enkelt forklart vil dette si 12 dager i arbeid, og 16 dager avspasering, evt. 14 dager i arbeid og 21 dager avspasering). Tidligere var 12–9 mye brukt, med denne anses ikke lengre som en god ordning, og omtales i forumsmiljøet som skilsmisseordningen. NHO har gått hardt ut mot Fellesforbundet, og har varslet at de nå stevner forbundet, da de mener at forbundet ikke har lov å bruke innstillingsretten slik. De har også nektet medlemsbedriftene og inngå avtaler om dette. Det er det heldigvis ikke alle bedrifter som hører på.

Den første 14-21 rotasjonen på Melkøya hadde 35,6 timer i snitt og

var en prøveordning, denne ble og videreført som en prøveordning på Aukra. Disse ordningene førte til at den enkelte måtte bruke 2 dager av ferien hver tur for å få timene til å gå opp. Etter evalueringen av disse prøveordningene stoppet forbundet å godkjenne bruk av feriedager i rotasjonsordninger. Abel ble nektet av NHO å skrive en bedre avtale, og tilbydde sin folk 12–9 rotasjon. Dette ble imidlertid ikke godtatt av Abel sine tillitsvalgte, og da faller man selvsagt på tariffavtalens bestemmelse, som er 7,5 timer dag. Men pussig nok, når folk begynte å jobbe 7,5 timer dag, varte det ikke lenge før det likevel kom på plass en akseptabel rotasjonsordning.

Forumets deltakere var ikke fornøyd med situasjonen, men sa seg fornøyd med forbundets linje. Nyvalgt leder i forumet, Arild Håvik, sier seg tilfreds med at miljøet slutter rekkene i kravet om levelige arbeidstidsrotasjoner.

HUSK Å MELDE FLYTTING!

Det er viktig å sørge for at foreningen vet din riktige adresse både av forsikringsmessige og administrative årsaker. Tlf. 55 30 91 67.

FORTS. FRA SIDE 1

DET ER KONGE Å LÆRE I BEDRIFTEN!

men det gikk jo rett vest, for å si det sånn.

Selv om Peter havnet litt tilfeldig akkurat i dette faget, angrer han ikke på det. – Det er trivelig å jobbe på bygg, det anbefaler jeg gjerne til andre. Peters plan nå, er å få tatt fagbrevet, og etter det tenker han seg å bli i faget. Det mest positive i bransjen, er følelsen av frihet og selvstendighet, og at man får tilrettelegge eget arbeid. Peter fremhever også gode kolleger, både i egne og i andre bedrifter, som gir en god tone på byggeplassen. Nå har arbeidslaget hos Kenneth Eliassen tatt i bruk oppmåling, men Peter synes ikke det gjør dagen mer stressete.

– Det er gøy når du ser at god

produktivitet betaler seg i lønningssposen! avslutter Peter med et smil.

Vi som lever i bransjen, har jo registrert at det har vært en del svartmaling om ungdom og lærlinger, og påstander om at de både kan og vil mindre. Byggebransjen er ikke spesiell i så måte, men vi er spesiell i den forstand at vi gjør vårt arbeid med stor grad av frihet under ansvar. Så hvis det er riktig at ungdommen verken kan eller vil, blir det et problem etter hvert. Men Kenneth Eliassen vil ikke være med på en slik svartmaling.

– Enkelte ungdommer behøver nok et puff i ræven, men jeg må si jeg er veldig fornøyd med lærlingene våre. Det er ikke slik at å lære på

skolen er det som passer best for alle, og da mener jeg det er viktig

å gi ungdommen en mulighet. Vi tar gjerne i mot flere.

FORTS. FRA SIDE 1

NORSK FAGOPPLÆRING ER I VERDENSKLASSE

Ole G. Fredheim.

ene kan bygge på. I tillegg gir dette bredere rekrutteringsgrunnlag. De første lærlingene som har fulgt denne modellen, kommer altså ut i bedriftene til sommeren.

Det er fylkeskommunen som har ansvar for å formidle lærlingene, etterse at opplæringslova følges, og til slutt sørge for at fagprøve blir gjennomført. Med andre ord, sikre at det er kvalitet i opplæringen. Fagopplærings sjefen i Hordaland, Ole G. Fredheim, forteller at det finnes ca 4500 løpende lærekontrakter i fylket, og det avlegges om lag 2400 fagprøver i året, altså en formidabel oppgave. Fredheim mener det er feil at opplæringen blir dårligere. Men det er riktig at både skolen og bedriftene får utfordringer, og mye vil avhenge av deres evne til samarbeid.

– Men bedrifter som kjenner sin besøkelsestid, vil få bedre rekruttering og økt kvalitet i opplæringen, sier Fredheim.

Det har også vært reist kritikk mot innholdet i læreplanene, har du en kommentar til det? – Et fag blir aldri noe annet enn partene i arbeidslivet gjør det til. Vår oppgave er å forvalte hva partene i arbeidslivet er enige om at faget er, sier Fredheim.

Foreningen registrerer ellers at en del satser på lærlinger i fire-års løp, altså direkte i lære fra ungdomsskolen. Slike «særløp» er bedre tilrettelagt i den nye reformen, og i slike tilfeller må det legges opp teoriundervisning gjennom læretiden. På mange måter er vi tilbake til den gamle lærlingskolen vi hadde før 1994. Dette behøver ikke være negativt, men det kan jo se ut som noen tradisjonsrike opplæringsbedrifter vender ryggen til yrkesskolen. Hvordan vil fagopplæringskontoret sikre kvaliteten på opplæringen hvis dette blir utviklingen?

– Vi satser nå bevisst på kvalitetssikring, gjennom bedre interne oppfølgingssystem og tilsyn på arbeidsplassene, sier Fredheim. Hva kan systemer gjøre for å få bedre opplæring? – Mellom annet kan vi luke ut gjengangere som har stort frafall, og sjeldent eller aldri

fører lærlinger frem til fagbrev. I tillegg satses det nå på storstilt opplæring av prøvenemdene.

Foreningen er ellers kjent med at det finnes lærebedrifter som ikke holder mål. Dersom tilsyn avdekker uønskede forhold, hva gjør Fagopplæringskontoret da? – Vi forsøker først å veilede bedriftene, for ofte går ikke svak opplæring på uvilje, men misforståelser i en travelt hverdag. Men er det ikke mulig å veilede, må opplæringsbedriften «avskiltes».

Dersom lærlinger brukes som billig arbeidskraft, av og til så billig at de ikke engang får lønn, kan dere gjøre noe da? – Lønn skal de ha, det sier loven. Men den sier ikke noe om hva de skal ha, det er det tariffavtalene og kontrakter

som regulerer. Skulle det vise seg at det ikke betales lønn, er det ikke mye vi kan gjøre med det, annet enn å vurdere opplæringsbedriften kritisk, og hjelpe lærlingen til en ny bedrift. Fagopplæringskontoret kan ikke inndrive lønn, sier Fredheim. Men ingen er glad for å ha å ha utestående lønn og feriepenger, hvis dere ikke kan gjøre noe med det, finnes det noe råd å gi lærlingen da?

– Hvis det finnes slike krav, må vi anbefale lærlingen å oppsøke juridisk bistand som f. eks. Jussformidlingen. Dere anbefaler ikke lærlingen å oppsøke fagforeningen sin? – Joda, men hvor det er fagforeninger og organiserte forhold, er dette et problem vi sjelden eller aldri hører om, avslutter Fredheim.

SKOLESTRUKTUR

Unionen Fagforening har lenge hatt skolestruktur på den politiske agenda. Kort fortalt ønsker vi oss færre antall skoler med samme studieretning, og med det få større faglige miljø. Videre at studieretningene plasseres i nærheten av de bransjene som vil ta i mot lærlingene. Dette er et mer aktuelt krav med den nye reformen. For det er ikke uproblematisk at en skole som tradisjonelt kun har undervist tømmer, plutselig skal undervise i hele bredden på byggfag. Det vil fort oppstå at det mangler både utstyr og kompetanse. Skolestrukturen er et politisk spørsmål, men Fredheim er enig i at dette er en riktig utvikling. Ikke minst fordi skolen skal samarbeide med bedrifter om programfag.

ØNSKER ALLE ET RIKTIG GODT OG SKADEFRITT ÅR

▶ TEKST: HARRY EIDE

Ja så var vi alt kommet til 2008 og beretning og årsrapporter er skrevet. Disse beskriver året som har gått i tall og ord.

I 2007 var jeg rundt og besøkte 419 byggeplasser en eller flere ganger. Det var mange hyggelige besøk med gode samtaler om et felles mål – et bedre hms på byggeplassen. Dessverre ble det gjennom utallige vernerunder konstatert store mangler og manglende sikkerhet av arbeid i høyden og på tak. Samlet har jeg påpekt ca 530 mangler eller anmerkninger på de

arbeidsplassene som jeg besøkte i fjor og en stor del av manglene resulterte i stans i arbeidet.

Regionalt verneombud skal etter forskrift best. Nr. 404 Regionale verneombud for bygg- og anleggsvirksomhet, være verneombud på de plassene som ikke har valgt eget verneombud og som verneombud, har også regionalt verneombud stansingsrett.

Stansingsretten finner dere i arbeidsmiljølovens § 6.3 verne-

ombudets rett til å stanse farlig arbeid.

I 2007 brukte regionalt verneombud retten og plikten til å stanse arbeidet 104 ganger.

Hvorfor er det så mange som ikke følger opp og sikre egne arbeider eller virksomheter som ikke sørger for sikkerheten for egne arbeidstakere. Arbeidsmiljøloven er klar, den sier at arbeidsgiver skal sørge for at bestemmelsene i arbeidsmiljøloven blir overholdt.

Minner dere alle her om at arbeidsmiljøloven er en mini-

Harry Eide.

mumslov og loven gjelder for alle. Det innebærer at det ikke er tillatt å gå under lovens krav til helse, miljø og sikkerhet, men det er tillatt å gjøre forholdene bedre.

Forskrifter som beskriver for eksempel brakkerigging, arbeid med støy, støv, kjemi, bruk av arbeidsutstyr og oppsetting av stillaser er utdypninger og forklaringer av arbeidsmiljøloven og skal selvfølgelig følges eller gjøres bedre.

Med vennlig hilsen

Harry Eide

Regionalt verneombud

TYSNES I NY DRAKT

▶ TEKST & FOTO: ARNE JÆGER

Unionen Fagforening gikk til innkjøp av ferieleiligheten på Tysnes som var bygget rundt 1994. Standarden på leiligheten bar preg av dette. Styret ønsket å modernisere den slik at den fremsto mer delikat for våre medlemmer. Som et resultat ble dugnadsgjengen Hytteutvalget opprettet.

Roy i full gang med å tilpasse nytt gulv.

Hytteutvalget har bestått av Terje Mjelde, Geir Berntsen, Roy Anders og Arne Jæger. Terje Mjelde har styrt med myndig hånd oppussingen. Utvalget har ved flere anledninger vært nede på Tysnes og hatt dugnad. Vegger, vinduer og

Originale farger: Gul med rød brystning. Lakkerte furulister.

listverk er malt. Nytt gulv er lagt. Nytt kjøkken er montert.

Badet er også renovert av lokale håndverkere. Vegger og gulv er helffiset. Badet fremstår i dag som et lekkert rom.

Båten har også fått en overhaling. Den er høytrykksspylt og polert. Motoren har hatt en tur i byen og fått service. Båten ligger nå klar til kai for nye fisketurer.

Som alltid bringer oppussing med seg sine frustrasjoner, og utvalget har også hatt dem. Nå som vi er i mål med oppgraderingen er vi fornøyd med resultatet. Vi håper også at det blir tilbakemeldingen fra våre medlemmer.

Til dags dato er det fremdeles mye ledig i sommer om du ikke ennå har avklart ferieturen.

Ta kontakt med Unionen Fagforening om du ønsker å leie.

NY AKKORDTARIFF FOR BYGGTAPETSERFAGET

► TEKST & FOTO: KJETIL DAHLE

Fra gulvtariff til gulltariff ?

Fra og med 1. mai ble den nye gulvtariffen gjort gjeldene og mye tyder på at den er meget god.

Målinger som er utført hittil ser meget oppløftene ut for de som ønsker å ta den i bruk.

Knut Vangsnes hos Kenneth Eliassen a/s er så langt fornøyd med den nye tariffen. Her er han i ferd med å utføre akkord 2 hos Skeidar i Åsane og håper at den skal gi en like god fortjeneste som akkord 1. Akkordlønnen gir også en god fortjeneste for lærlingen som er med.

Gulvleggerne til Kenneth Eliassen a/s har begynt å ta den i bruk og er så langt veldig fornøyd.

Det er foreløpig litt tidlig å skrive om hvor høy økningen er før det er utført flere målinger som kan gi ett godt nok svar på det ... men det ser veldig lovende ut !

Selve tariffen er noe forenklet og prisene er hevet. Blant annet er nesten alle tilleggsposter hevet med 100 %. Målet med den nye tariffen er å få den innlemmet i malertariffen med de samme påslagsprosentene. Det betyr at etter 1. august vil den få ett påslag på 6,08 %, det samme som maler-tariffen.

Med den nye tariffen på plass ser vi for oss at vi har ett godt verktøy og grunnlag for at gulvleggerne nå kan sikre seg en god lønnsutvikling i tiden som kommer. Så gulvleggere som er i bedrifter med tariffavtale, ta kontakt med målekantoret og vi skal være behjelpelig med å komme i gang. Ingen oppdrag er for stor og ingen er for liten.

For å ta målekantoret i bruk må du være organisert og jobbe i en bedrift med tariffavtale.

Hvis du ikke gjør det men likevel ønsker å få vite mer er vi også behjelpelig med å få på plass det som skal til for at du også kan ta systemet i bruk.

TAKTEKKER-TARIFFEN – EN FØLJETONG

► TEKST: ARNE JÆGER

Som nevnt i tidligere artikler så har Fellesforbundets forhandlingsavdeling forhandlet med arbeidsgiversiden om revisjon av taktekkertariffen. Vi har nå fått et resultat.

Endringer som vi har sett er at det i større grad er lagt vekt på å inngå avtale på stedet for diverse forhold framfor at forholdene er inkludert i prisen. En foreløpig vurdering er at tariffen har hatt en positiv endring, men at den er ikke god nok.

Vi vil om kort tid innkalle berørte taktekkere her i Bergen til møte og evaluere resultatet. Evalueringen vil bli kommunisert til Fellesforbundets forhandlingsavdeling og oppsummert i neste nummer av medlemsbladet vårt.

AKKORD-TARIFFKURS PÅ VOSS

► TEKST & FOTO: KJETIL DAHLE

I helgen 11. til 13. april ble det avholdt kurs i akkordtariffene for betong og malerfaget.

Det var 16 deltakere fra en håndfull bedrifter som fikk en innføring i hvilke forutsetninger som skal til for å jobbe akkord.

Til høsten vil det også bli satt opp kurs i november (dato ikke bestemt). De som er villige til å delta kan allerede nå ta kontakt med målekantoret for spørsmål og påmelding.

STATISTIKK FØRSTE KVARTAL 2008

Betongfagene	kr. 232,37	Taktekkerfaget	kr. 278,84
Murerfaget	kr. 264,52	Malerfaget	kr. 214,56

NY PENSJONSALDER

I FOLKETRYGDEN OG VIDEREFØRING AV AFP I NY DRAKT

► TEKST: ROGER JOHANSEN • FOTO: SISSEL M. RASMUSSEN, LO-AKTUELT

Den nye pensjonsreformen skal tilpasses de øvrige folketrygdreglene og skal tre i kraft fra 2010 slik flertallet i Stortinget har vedtatt (Pensjonsforliket) og innebærer at alle skal i framtiden få rett til å gå av ved 62 år dersom de ønsker det med opptjente rettigheter i folketrygden.

LO-leder Roar Flåthen var godt fornøyd med den nye AFP ordningen.

Alle kan som pensjonist jobbe så mye de vil, uten at pensjonen avkortes og øke sin årlige pensjon ved å arbeide utover 62 år. Dette gjelder både i folketrygden og i AFP.

MULIG UTSETTELSE

En helt sentral del av pensjonsreformen er at alle skal ha adgang

til å gå av med alderspensjon fra folketrygden fra de fyller 62 år, men Arbeids- og velferdsetaten NAV sier nei til å innføre fleksibel pensjonsalder fra 1. januar i 2010, slik regjeringen går inn for.

Dermed blir pensjonsreformen utsatt, skriver Aftenposten/Bergens Tidende. Det er nemlig NAV som skal omgjøre Stortingets vedtak til systemer og rutiner som gir korrekt antall pensjonskroner inn på konto til den enkelte.

I høringsuttalelsen til Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) skriver NAV: «NAV's foreløpige analyser indikerer at et første mulige ikrafttredelsestidspunkt for fleksibelt uttak av alderspensjon først kan komme i løpet av andre halvår 2010.»

«– 2010 står fast. Vi tar sikte på å se nærmere på timeplanen i det lovforslaget som kommer til høsten. En presis datodiskusjon er det for tidlig å ta nå, selv om 1. januar vil være utgangspunktet. Vi har selvsagt løpende kontakt med NAV om fremdriften i pensjonsreformen», sier statssekretær Jan-Erik Støstad i AID.

NAV viser til etaten må ha «et visst minimum av kalendertid» for å følge opp reformen. Men etter NAVs vurdering har ikke ting gått som planlagt i Regjeringen og Stortinget: «Forsinkelser i framtiden i regelverksavklaringer og politiske beslutningsprosesser medfører at betydelig kalendertid har gått tapt».

Vi har nå gjort oss ferdig med Folketrygden og vil ta for oss gammel og ny Avtalefestet Pensjon som først og fremst er en avtale mellom LO og NHO og etter det vi har brakt i erfaring, ikke vil bli berørt av en eventuell utsettelse av ny lovbestemt pensjonsalder.

DAGENS AFP-ORDNING

Bare de som er fylt 62 år og som arbeider innenfor områder der det er tariffavtaler, og hvor AFP inngår i tariffavtalen, har rett til den frivillige tidligpensjonsordningen.

AFP-pensjonen tilsvarer det du ville fått hvis du hadde fortsatt å jobbe fram til du er 67 år. Jobber du ved siden av, får du kutt i pensjonen.

Dagens AFP-avtale gjelder fram til 2010.

NY AFP-ORDNING

Som ventet ble avtalefestet pensjon (AFP) den heteste saken i årets lønnsoppgjør og etter en hektisk meklingsinnsjutt, ble det ble løsning ved at Regjeringen kom på banen med lovnader om å bidra med milliardbeløp og AFP fortsetter også etter 2010 – men i ny drakt.

Som før blir det bare de som jobber i bedrifter med tariffavtale som har krav på avtalefestet pensjon.

FLERE VERKTØY I VERKTØYKASSEN

► TEKST: ARNE JÆGER

Nå har stortinget vedtatt en ny forskrift om påseplikt og innsynsrett. Tidligere var det beholdt noen overenskomster å ha bestemmelser om innsyn. Dette gjelder §1-2(1) i FoB og bilag 9 i VO. Den nye forskriften vil gjelde overenskomstområder som er allmenngjort i henhold til allmenngjøringsloven. Til dags dato er Fellesoverenskomsten for Byggfag allmenngjort for Norge, og VO står på trappene og vil sannsynligvis bli allmenngjort ila. sommeren en gang.

Denne nye forskriften har to elementer i seg. Det ene er påseplikt. Dette er en plikt hovedentreprenør

har for å påse at lønns og arbeidsvilkår hos underleverandører minst er i tråd med allmenngjøringsforskrifter. I de tilfeller det ikke er underleverandører har den som er byggherre påseplikt for sine entreprenører.

Det andre elementet er innsynsrett. Den tilsier at tillitsvalgte hos hovedentreprenør kan begjære arbeidsgiver til å dokumentere at lønns og arbeidsvilkår hos underleverandører er i overensstemmelse med gjeldene allmenngjøringsforskrifter. Dette må gjøres skriftlig og begrunnes. Den skriftlige begjæringen må også inneholde hvilke virksomhet og arbeidstakergrupper det

gjelder. Om ikke opplysningene legges frem for tillitsvalgte innen avtalt frist, kan han kreve opplysningene direkte fra den eller de aktuelle underleverandører.

Der hvor det ikke er tillitsvalgt hos hovedentreprenøren kan tillitsvalgte hos virksomhetens nærmeste underleverandør kreve dokumentasjon for denne underleverandørens underleverandører slik fremgangsmåten er beskrevet overfor.

Forskriften begrenser hva man kan bruke denne informasjonen man avdekker til. Man kan rådføre seg med egne rådgivere eller tilsynsmyndigheter. Men informasjonen er taushetsbelagt.

Altså har man nå fått flere muligheter til å avdekke sosial dumping på arbeidsplassen, og på den måten håper vi at resultatet er oppdragende for bransjen. For at dette skal skje må våre årsvåkne tillitsvalgte bruke verktøyet for det det er verdt. Verktøyet kan kun brukes der hvor tariffavtaler er allmenngjort.

Denne forskriften er gjort gjeldende fra 14.mars 2008. Forskriften kan finnes på følgende internetadresse: http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/dok/lover_regler/forskrifter/2008/forskrift-om-informasjons--og-paseplikt-.html

Dagens pensjonsordning videreføres for de som tar ut pensjon ved 62 år. Pensjonen øker for de som tar ut pensjon ved 63 år og senere.

Det vil bli mulig å ta ut AFP ved fylte 62 år og samtidig jobbe, uten at pensjonsutbetalingen reduseres.

GRADVIS INNFØRING

Gradvis innføring av levealderjustering. Det betyr at du må jobbe lenger for å få full pensjon i takt med at den gjennomsnittlige levealderen øker. Levealderjusteringen berører ikke de som er født før 1954, men slår i økende grad inn for de som er født mellom 1954 og 1963. Pensjonsdekningen for senere årskull skal vurderes senest i 2017.

RUNGENDE JA

Forslaget ble enstemmig anbefalt av begge parter etter en meglingsrunde de første dagene av april. LOs medlemmer sa sitt i uravstemning den 22. april, ett rungende JA. Selv om kritiske røster også hevet seg.

LO-leder Roar Flåthen var svært fornøyd i sine første kommentarer. Han sa blant annet at han følte seg sikker på at mange ville sette pris på muligheten til å ha tilleggsinntekt, uten at pensjonen reduseres.

- At AFP nå er sikret på varig basis, er særlig viktig for de som er unge i dag. Med evalueringen senest i 2017 har vi gitt dem det redskapet som skal til for å tilpasse og justere ordningen i framtiden, sa Roar Flåthen.

- Også NHO-leder Finn Bergesen smilte etter at resultatet var klart. Både han og Flåthen fastslo at «arbeidslinjen» i pensjonsforliket er ivaretatt. Og bare for å ha sagt det, var YS ikke mindre fornøyd med en ordning som LO som vanlig har forhandlet fram og YS henger seg på og gir inntrykk av at det er de som har gjort jobben.

REDNINGSPLANKE FRA REGJERINGEN

Regjeringen var avgjørende aktør ved å forplikte samfunnet til å finansiere nyordningen med milliardbeløp hvert år. Arbeids- og inkluderingsminister Hanssen sa blant annet dette om den kommende tilpasningen mellom de nye folketrygdreglene og AFP:

- Vi blir stadig flere eldre, og vi lever stadig lengre. Et pensjonssystem som skal være til å stole på i framtiden, må ta hensyn til dette. Samtidig vil

regjeringen at de som er slitne og ønsker å gå av ved 62 år skal sikres like god pensjon som i dag. Løsningen som partene har forhandlet seg fram til i samarbeid med regjeringen, er et godt kompromiss. Det sikrer hensynet til sliterne, samtidig bygger vi et pensjonssystem der det lønner seg å arbeide.

Statsminister Jens Stoltenberg sa at AFP-løsningen er god for norske lønnsstakere og god for Norge. Han betegnet resultatet som et nasjonalt forlik som sikrer et rettferdig pensjonssystem og som gir full anledning til å kombinere arbeid og pensjon uten avkortning.

KRITISK OPPOSISJON

Nå var det ikke akkurat noe «nasjonalt forlik» som preget de første kommentarene fra ledende opposisjonspolitikere. Uenigheten er reell nok, opposisjonsvinden blåser både fra høyre og venstre.

De mener nyordningen er for dyr og det diskuteres heftig om hvor sosialt rettferdig AFP er, både i forhold til de som ikke får glede av den og i forhold til kommende generasjoner.

Umiddelbart etter at AFP-løsningen var klar, bebudet den lokale LO-lederen i Trondheim, at

det ville bli organisert en kampanje for å få fagorganiserte til å stemme nei til forhandlingsresultatet.

På den andre siden av den politiske skalaen hevder Frp-formann Siv Jensen i likhet med LO-lederen i Trondheim at den nye AFP-ordningen blir dårligere enn den nåværende. Merkelig utsagn fra ett parti som er i mot hele AFP-ordningen. Frp var ikke med på pensjonsforliket i Stortinget, og heller ikke LO-opposisjonen godtar at en ny AFP må sees i sammenheng med den innstramningen som pensjonsreformen innebærer.

Men det vil overraske de fleste dersom motforestillingen fører til at hele pensjonsforliket torpederes. Likevel, Erna Solberg sa at Høyre nå vil bruke tid på å gå igjennom alle detaljene før partiet vil si om regjeringens milliardbidrag er «et klart og sterkt brudd på linjene i pensjonsforliket» eller ikke.

Med ny og lavere pensjonsalder for alle og videreføring av AFP-ordningen i «ny drakt», finner vi det naturlig å avslutte artikkelserien om pensjon og pensjonsalder – sett i historisk perspektiv.

4 PÅ ARBEIDSPLASSEN

Har opplæringen innfrid forventningene?

► TEKST & FOTO: FRODE SKAGEN

MATTI HEINANEN

Forskalingslærling
hos Stoltz Entreprenør

Ja det har det, opplæringen har skapt interesse for faget og det har vært god oppfølging.

Ellers vil jeg nevne et godt arbeidsmiljø og en god fadderordning.

For min del har det ikke vært noe negativt. Det er imidlertid klart at opplevelsen av læretiden er individuell, men med den rette innstillingen er min erfaring at det meste ordner seg.

REMI JAKOBSEN

Blikkenslagerlærling
hos Egil Lerø & Sønner AS

Ja forventningene er for så vidt innfrid og det er et godt miljø blant kollegaene. Vi er på en del

kurs i løpet av læretiden, men en del kunnskap forsvinner etter endt kurs fordi vi ikke får den rette praksis i ettertid. Heldigvis er det en stund til jeg skal ta fagprøve så jeg håper at jeg innen den tid har fått med meg det meste innen faget.

Mange ser på fagprøven som

en stor utfordring fordi man kanskje får et prøvestykke som man ikke tidligere har vært borti. Kanskje noen burde vurdere på nytt hva som blir gitt som fagprøve slik at prøven står i forhold til det arbeid som blikkenslagere stort sett gjør daglig.

TERJE ONES

Murerlærling hos Veidekke

Ja det har det, jeg har lært mye mer en det jeg hadde trodd på forhånd. Jeg har fått en god oppfølging av murestrenes

opplæringskontor. Videre har jeg blitt veldig godt mottatt i bedriften og ser frem til å få tatt fagprøven. Etter endt førstegangstjeneste håper jeg å kunne fortsette i bedriften.

CRISTOFFER ROJAS

Taktekkerlærling hos Icopal

I begynnelsen av opplæringen gikk det litt tregt. Jeg savnet litt det å få jobbe selvstendig.

Etter hvert har det gått seg til og i dag fungerer det bra.

INFORMACJE PO POLSKU! POLSK SPALTE

W tym wydaniu napisze trochę różnych informacji dotyczących członkostwa w związku zawodowym. Z naszego doświadczenia i informacji, które otrzymujemy wynika, że nasza

gazetkę czytają nie tylko osoby, które należą do związku zawodowego, ale potencjalni członkowie, dlatego też pozwolę sobie skorzystać z tej okazji i wyjaśnić bliżej o co chodzi z tym związkiem i jego strukturze organizacyjnej w Norwegii.

Zacznę od zdefiniowania co to jest związek zawodowy, ponieważ zrozumienie tego niektórych przysparza kłopotów.

ZWIAZEK ZAWODOWY

– jest to dobrowolna i samorządna organizacja ludzi pracy, finansowana przez nich. Podstawowym zadaniem związków zawodowych jest obrona interesów pracowników i działanie na rzecz poprawy ich sytuacji ekonomicznej i społecznej. Związki próbują więc przeciwdziałać zwolnieniom, kontrolują przestrzeganie kodeksu pracy przez pracodawców, zabiegają o wyższe pensje i lepsze warunki pracy dla pracowników.

KIEDY JEST SIE CZŁONKIEM ZWIĄZKU ZAWODOWEGO:

- w momencie kiedy zapisałeś się do organizacji związkowej, poprzez internet, bezpośrednio w oddziale związków, w klubie przyzakładowym, bądź u meza zaufania
- oraz gdy miesięczna składka członkowska jest płacona na czas

A KIEDY SIE PRZESTAJE NIM BYC:

- podczas, gdy ma się niezapłacone na czas składki za 2 miesiące, można zostać skreślonym z rejestru członkowskiego.

Jeśli członkostwo zostanie przerwane, automatycznie zostają wstrzymane wszystkie prawa członkowskie.

Postanowienie Federacji Związków Zawodowych (Fellesforbundet) odnośnie pomocy ze związku zawodowego, także pomocy prawnej mówi: **«prawo członka związku zawodowego do pomocy od tegoż związku jest możliwe tylko w sytuacji, kiedy problem powstał w czasie trwania członkostwa».**

To jest sformułowanie, które my przez wiele lat tłumaczyliśmy i używaliśmy różnie. A to z powodu tego, że nie jest łatwo znaleźć się obcokrajowcowi, który przyjechał tu za pracą, w obcym kraju. Teraz kiedy wszyscy wiedzą o istnieniu i aktywnej działalności związku zawodowego i w porę mają możliwość się do niego zapisać, postanowiliśmy solidnie wypełniać to postanowienie. **Co oznacza, że aby otrzymać pomoc ze związku zawodowego, musisz być jego członkiem zanim powstanie problem np. w sytuacji w pracy.** Tak jak mówi powiódzenie, nie można ubezpieczyć domu, który już się spalił.

Jeszcze krótkie przypomnienie, że nie mamy automatycznie informacji, kiedy zmieniacie pracodawcę, adres, nr tel, bądź jesteście na zwolnieniu chorobowym dłuższym niż 2 tygodnie. Z tym ostatnim punktem często mieliśmy kłopoty, ponieważ niektórzy pracodawcy zapominają wypełnić w papierach do NAV-u informacji o tym, że należycie do związku zawodowego, i po dwóch miesiącach jeśli nie mamy kontaktu, zostajecie automatycznie wykreśleni. Radzę najlepiej wysłać sms-a z tą informacją na nr 911 80 056.

Przypominam także, że pracuje dla jeszcze dwóch innych związków zawodowych oprócz tego i czasami trudno jest się ze mną skontaktować, za co z góry przepraszam, ponieważ muszę wypełniać narzucone mi przez pracodawców zadania takie jak n.p. tłumaczenie na spotkaniach, tłumaczenie papierów, odwiedzanie miejsc pracy, kursy i szkolenia, gdzie niestety nie mogę używać telefonu. Proponuję w tym wypadku wysłać smsa lub zostawić wiadomość. Staram się oddzwaniać do wszystkich, chociaż czasami jest to bardzo trudne.

Magdalena Cierpysz-Hejbowicz

SpareBank 1

Som dere ser har vi i dag fått med vår nye logo. Mange av dere har sikkert sett den før, bl. a. på TV.

Fra 15. september 2007 fikk vi en del nye kundefordeler for LO medlemmene. De er følgende:

- Fri egenandel etter 4 skadefrie år
- når du har samlet forsikringene hos Sparebank1.
- Tidsgaranti ved skadeoppgjør.
- Månedlig betaling (avtalegiro) uten termintillegg.
- eKunde – avtalen alltid tilgjengelig på nett – som kunde i Sparebank1.

Så mye kan du spare på forsikringene om du samler dem hos SpareBank1:

- 3 forsikringer - 10%
- 4 forsikringer - 15%
- 5 forsikringer + eKunde - 20%

Er du i tillegg bank-kunde i SpareBank1 vil du få ytterligere 5% rabatt.

Gjelder skadeforsikring. En av dem må være bil-, hjem-, eller husforsikring. Kollektiv hjemforsikring teller med.

Dersom du har spørsmål om dine forsikringer, kan du ta kontakt med SpareBank1 Forsikring region Vest på **telefon 02301.**

Bente Leganger

MIESZKANIE LETNISKOWE W TYSNES

Mieszkanie zostało wyremontowane na przelomie kwietnia i maja. Została położona nowa podłoga, pomalowane na jasny kolor ściany, kuchnia i łazienka także zostały całkowicie

odnowione. Mamy jeszcze wolne terminy w lipcu i serdecznie zapraszamy. Zadzwoń lub wyślij smsa pod numer 911 80 056 lub wyślij e-maila magdalena@fellesforum.hl.no

